50 anys de la quarta frontera

L'agost de 1964 es va obrir el pas fronterer de Coll Ares, a Molló, vigent fins al 1992. La inauguració oficial va arribar dos anys més tard. Diferents testimonis van recordar aquell moment per a EL 9 NOU

Autoritats locals i provincials, a dalt, al pas fronterer de Coll d'Ares, en la inauguració de la carretera l'1 d'agost de 1964 Foto: Alejandro Cuadrado.

L'1 d'agost va fer cinquanta anys de l'obertura de la carretera i el pas fronterer de Coll d'Ares.

L'any 1964, un cop finalitzades les obres de la via, que van iniciar-se quatre anys abans i van costar 46 milions de pessetes, es va fer un acte d'inauguració amb les principals autoritats locals i provincials que després es van traslladar a Camprodon on hi havia la duana.

Aquell dia van passar per la carretera 2.500 vehicles, segons informaven els diaris de l'època i primer va ser un Simca francès de l'alcalde de Prats de Molló.

Els primers anys la duana era a Camprodon i la frontera a Coll d'Ares, de manera que els veïns de Molló estaven en una república independent i havíem de passar sempre per la duana , recorda Josep Morer, que llavors era petit i anys més tard va ser alcalde de Molló.

Molló s'havia queixat moltes vegades fins que va anar al territori un gobernador en cortes i es va adonar que es barallaven per Gibraltar pel penó i deixaven 30 quilòmetres en terra de ningú, aquí .

En aquest moment es va traslladar la duana de Camprodon l'edifici, on ara hi ha el camp de futbol, es va cedir a la Creu Roja a Coll d'Ares. La seva inauguració va ser l'any 1966, un acte que Morer recorda perquè hi va anar amb l'escola.

L'obertura del que es va anomenar la quarta frontera, es va veure a l'època com una oportunitat pel turisme i per créixer econòmicament. I durant uns anys va ser així.Va augmentar el nombre de restaurants i hotels a la zona i el nombre de gent que hi passava.

També va ser una oportunitat pels veïns que travessaven la frontera i descobrien coses que aquí no podien passar. Mingo Pairó, que anys més tard va ser alcalde de Camprodon, comenta que aquí érem tercermundistes i a la meva generació el primer petó ens el va fer una noia francesa i la primera discoteca on vam anar va ser allà .

Afegeix que els francesos venien perquè aquí ho trobaven tot molt barat, sobretot el menjar i la gasolina .

Morer diu que teníem molt a fer pel creixement econòmic, que va ser-hi, però no el que s'esperava . Mingo Pairó, que va ser alcalde de Camprodon més tard coincideix en aquest aspecte.

L'obertura de l'autovia al pas per la Jonquera, al cap de quinze o vint anys va fer disminuir el pas de vehicles i turisme per Coll d'Ares.

Un altre inconvenient va ser l'horari en què es podia passar, que va ser una de les reivindicacions als vuitanta per part dels dos municipis. En general els horaris van canviar en diverses ocasions a l'hivern s'obria de 10 del matí a les 5 de la tarda i a l'estiu fins a les 8, encara que llavors es va ampliar en els dies festius.

Segons Morer, si arribaves a les 5 i 5 ja no podies passar i calia anar a fer la volta per Figueres. Pairó diu que quan vaig entrar d'alcalde tenia l'obsessió d'ampliar l'horari i Morer, amb la mateixa voluntat, coneixia des de petit el governador civil de Girona, Pere Navarro.

Això els va ajudar a poder ampliar l'horari. Primer, a través de la mancomunitat de la zona van comprar una caravana, que es va entravessar al mig de la línia i hi havia un gendarme i un guàrdia civil, era al 1989, però una ventada se la va endur al cap de tres setmanes.

El 16 de maig del 1992 les barreres van deixar d'existir arran d'un tractat europeu. Van ser les primeres de l'estat que es van treure. Llavors, l'edifici duaner es va deixar deteriorar fins que es va acabar enderrocant l'any 2003, quan encara hi havia documentació a dins i diverses pintades.

· Carretera amb clau i claredat

El punt exacte de la frontera a Coll d'Ares, un cop acabada la construcció de la carretera al 1964, era una mica rudimentari. La duana estava situada a uns quants quilòmetres, a Camprodon, i al punt exacte hi havia una cadena amb clau i cadenat.

Alejandro Cuadrado, del Centre d'Estudis La Retirada de Camprodon, recorda que per passar et donaven la clau , en el seu cas perquè ens coneixien i llavors pujaven amb el cotxe fins a dalt i l'obrien i deixaven la clau a algun policia o gendarme que hi pogués haver allà.

Més endavant, diu, amb la instal·lació de les dues duanes fixes la cosa ja va canviar i s'hi van instal·lar les barreres.

· Com molts dels veïns de Molló i de Camprodon, ell també tenia estratègies per poder passar. Tan sols arribar cinc minuts tard de l'hora de tancament de les barreres ja calia anar a fer la volta per Figueres, de manera que alguns anaven amb dos cotxes i en deixaven un a l'altra banda per passar a peu i poder continuar el trajecte.

Cuadrado ha viscut diversos episodis en aquest punt. Un dels que explica va ser a punta de pistola, en aquest cas a l'època de construcció de la carretera. Tornava amb l'amo de l'empresa constructora i el seu pare de França.

En pujar van veure un cotxe luxós amb matrícula de Madrid que tenia problemes i en arribar a dalt uns guàrdies civils els van demanar si l'havien vist. Ell suposa que se'ls havia escapat .

Van apuntar a Cuadrado que conduïa i el van fer recular amb la metralleta apuntant-me al cap . Van veure que l'altre vehicle ja era a Prats de Molló i els van fer parar i recular. Per la cara que feien , comenta, es van rendir perquè no els estava permès arribar fins a Prats.

Alejandro Cuadrado, que conserva diversos objectes al centre d'estudis que ell i el seu soci han anat recollint a la zona de Coll d'Ares, sobretot de l'època de la Guerra Civil, va sovint a la zona.

En una de les seves estades, l'any 2004, va ajudar a carregar la bateria d'una furgona a la Policia Nacional.

Resulta que aquest vehicle era una duana mòbil. Amb motiu del casament de Felip VI es va ampliar la vigilància a totes les fronteres .

Un dels agents que va anar a parar a Coll d'Ares era de Mallorca i em va parlar en català per demanar-li les pinces per carregar la bateria. Els policies van anar destinats allà esperant trobar-se un edifici, l'antiga duana, però no hi era.

Van trucar als seus superiors i aquests no sabien que ja no hi havia la caseta , que es va enderrocar al 2003 per autorització del senat. Així, van haver d'anar al Prat de Llobregat a buscar una duana mòbil .

Cuadrado conserva moltes fotografies i documentació sobre el pas. Entre els quals, hi ha un fulletó titulat Bienvenido a España que, en quatre idiomes castellà, francès, alemany i anglès donava instruccions sobre què podien fer les persones que entraven amb cotxe.

Per exemple, que podien tenir el cotxe a l'estat, sense complir cap tràmit duaner, si no s'hi estaven més de sis mesos, també deia que no podien deixar, vendre ni cedir el vehicle sense que ho autoritzés la duana.

Publicat a:

Font del document:
http://www.elpuntavui.cat/noticia/article/2-societat/5-societat/769999-50-anys-de-la-quarta-frontera.html?cca=1&piwik_campaign=rss&piwik_kwd=nacional&utm_source=rss&utm_medium=nacional&utm_campaign=rss&f=El+Punt+Avui